

Dunaj!“, dne 6. prosinca veseloigra „Popolna žena“ in opereta „Mesečnica“, dne 10. prosinca pa burka „Slovenec in Nemec“. Kar se dostaje te burke, dovoljeno nam bodi venderle nekoliko besed. Naša misel je taka, da takšni proizvodi nikakor ne sodijo na naš oder, zakaj vrednosti prvič nimajo prav nobene, nego bijejo naravnost dobremu ukusu v obraz, drugič pa je tudi naše slovensko razmerje popolnoma drugačno, nego je morda kje na Češkem; trd slovenski gospodar v nas ne najema nemških hlapcev in dekel nikoli in nikjer. Česar ne pretirava neslana igra sama, to so slastno pretiravali naši igralci, da se moramo res kar najodločueje upirati takšnim predstavam. Bodisi, da se je igrala burka že pred leti; takrat je bila morda upravičena, ker je bila dramatika slovenska še na slabšem, nego je dandanes, ali sedaj je dobrih iger, resnično lepih salonskih iger, na izbiro, in po teh je treba sezati, saj jih ni dobiti kaj težko!

Dne 17. prosinca se je predstavljala šaljiva igra „Strijček“, ki je itak znana slovenskemu občinstvu iz prejšnjih časov, dne 24. prosinca pa so se igrali prvokrat „Vragovi zapiski“. Veseloigra v treh dejanjih. Francoski spisala Etienne Arago in Paul Vermond. Preložil —. Le-tá veseloigra ima sicer dōkaj preprosto ali jako srečno snov; mimo tega je izvedena toli izborna, da je zanimala občinstvo od prvega prizora do zadnjega. Glavno nalogo je imel g. Borštnik, na čegar korist je bila ta predstava. Občinstvo ga je odlikovalo takoj pri nastopu in tudi večkrat pozneje pri odstrtem pozorišču, dokaz, kakó splošno se cenijo njega izredne zasluge za našo dramatiko. Tudi druge naloge so bile v dobrih rokah, razven naloge Valentinove, o kateri g. Perdan zopet ni znal nič besedice. Kaj čuda, ako je torej popolnoma izpridil najefektnejše prizore! — „Vragovi zapiski“ se izvestno ohranijo na repertoarji slovenskega gledališča, in mi samó še želimo, da bi se jim pridružilo še mnogo takih veseloiger!

Improvizacija Ivana Mažuraniča. Pod tem naslovom je prinesel „Vienac“ o velikem pesniku „Cengić-age“ in spolnilitelj Gunduličevega „Osmana“ drobno črtico, katera se nam zdi toli zanimljiva, da podajamo iz nje vsaj važnejše stvari. Leta 1843. pred praznikom sv. Jurija so se zbrali, kakor že večkrat prej, v gostilni, zajedno kavarni Čeha Černega na stari Harmici, sedaj Jelačićevem trgu, mladi ilirski književniki Ivan Mažuranić, Demeter, Stanko Vraz, Užarević, Babukić, Niemčić in Bogović, mimo njih mladi grof Gjuro Erdödy. Razgovarjali so se o književnih delih domačih in tujih pisateljev, končno pa je Stanko Vraz obrnil pogovor na sonet in dokazoval, da se tudi v hrvaščini dadó zlagati dobri sonetje, ne da bi pesnika težile metriške spone; zajedno je poudarjal, kakó bi bili baš lepi sonetje na diko mladi književnosti ilirski. Vsi mu pritrdé, in nekdo vpraša, ali si upa kdo takó rekoč zvezanih rok na podane stike zložiti sonet. Bogović zdajci na listek zapiše nastopne stike: *voda, meni, roda, sjeni — poda, izmieni, zgoda, stieni — glasi, stoji, časi — moji, da si, tvoji*. Družba pozove Ivana Mažuraniča, naj pri tej priči zloži sonet s temi stiki in takó dokaže, da se sonetje lahko zlagajo v blagoglasnem jeziku hrvaškem. Mažuranić se nasmehne, vzame listič s stiki, pregleda jih in napiše ta-le sonet:

Kud teče Drava, Sava, Kupa voda,
Liep narod živi, blag i srodan meni,
Liep i blag narod hrvatskoga roda,
A živi u strašnih još predsudâ sjeni.

Što mu s početka Bog i narav poda,
Sad tudjin teži, svojim da izmieni;
I da nanese huda i kleta zgoda,
Na goloj bi nam bilo umriet stieni!

Na domorodni još zanose glasi
I domovine bolji dio stoji,
A ufat valja, dvč' će i bolji časi.

Dan Gjurdjev slave nad vse versi moji,
I s toga, Gjuro, vazda zdravo da si,
(A s tobom, brate,) prijatelji tvoji!

Ko je Mažuranić prečital ta sonet, živo so vzklikali prijatelji, mehki Bakubić pa je zaplakal od radosti in sreče. Grof Erdödy je naročil šampanjca, da z žarno kapljo poslavé „Gjurjev dan“ in njega dičnega slavitelja. — Omeniti je še, da besede v poslednjem verzu „A s tobom, brate“ niso Mažuraničeve. Dotični listek je namreč ob robu natrgan, in prvo polovico poslednjega verza je spopolnila druga roka. — „Veselilo bi nas in zajedno tudi mnoge druge Hrvate“, pravi „Vienac“, „ako čim prej učakamo popolno izdajo Mažuranovičevih književnih del. Nikoli ni prerano ponatiskovati dela takšnih veleumov!“

Novi grobovi. Nedavno je umrl ruski pisatelj *Konstantin Nikolajevič Leontjev*, čegar dela se jako cenijo v književno-politiških krogih. Bil je plemič kaluške gubernije, zvršil na moskovskem vseučilišču zdravniške studije in deloval za krimske vojske v kerški bolnici. Od leta 1887. je živel zgolj književnosti. Leontjev je prepotoval ves iztok, kjer je nabiral snovi za svoja dela. Važnejši spisi so zbrani v moskovski izdaji pod naslovom: »Vostok«, Rossija i Slavjanstvo«, rade se pa čitajo tudi njega povesti iz novogrškega življenja.

V Parizu je umrl dne 19. grudna m. l. *Aleksander Chodžko*, poljski pesnik in pisatelj, poslednji osebni prijatelj Mickiewiczov, v 88. letu dōbe svoje. Služil je delj časa za uradnika pri ruskemu poslanstvu v Teheranu in pri konzulatu v Gilanu na južnem bregu Kaspiškega morja. Ker ondotno podnebje ni ugajala njega zdravju, šel je najprej v London, potem v Pariz in bil po Mickiewiczzi imenovan za profesorja slovanskih književnostij v Collège de France. Bolj nego pesnik slovi Chodžko po drugih delih. Imenujemo zlasti spise »De la littérature sacrée chez les Slaves«, francoski prevod národnih pesmij maloruskih, »Specimens of the popular poetry of Persia«, »Etudes philologiques sur la langue Courde«, »Legendes slaves du moyen age«, »Grammaire paleoslave suivie des textes paleoslaves.« Naslednik Chodžku v Collège de France je znani profesor Louis Léger.

Frančišek Vogl, češki skladatelj in profesor na konservatoriji praškem, umrl je dne 30. grudna l. l. na Kraljevih Vinogradih v 70. letu dōbe svoje. Porodil se je dne 20. malega srpana 1821. leta v Vroutku, okraji Zateškem, studiral na praškem konservatoriji in že devetnajstleten mladenič vzbudil občo pozornost s krasnim svojim baritonom v operi »Così fan tutte.« Pozneje je čestokrat nastopal v Mozartovih operah na praškem odru. Skladatelj Vogl slovi zlasti po svojih skladbah »Cigani« (le-tá skladba je tudi dobro znana in omiljena slovenskim pevskim zborom), »Vltava«, »Dům otcovský« in »Půlka vlastenecká«, izmed katerih so nekatere že popolnoma národne. Pred 20, 30 leti ni bilo na Češkem nobene pevske slavnosti, kjer bi se ne bili zlasti Voglovi »Cigani« peli in poslušali sosebo navdušeno. Dobro znan je tudi njega zbor »Povzbuzení k tanci.«

Hrvaško gledališče je zadela bridka izguba: dne 30. grudna je umrl za kapjo, baš ko se je predstavljal Mosenthalov »Ivanjev dvor«, véliki umetnik in ljubljeneec hrvaškega občinstva *Šandor Szević* v 49. letu dōbe svoje.

Dne 2. prosinca t. l. je umrl v Varšavi slavist *Jožef Perwolf*, profesor carskega vseučilišča v Varšavi, češki in ruski pisatelj. Porodil se je leta 1841. v Čimelicah na